

Viite: VN/2747/2026

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esityksestä laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n muuttamisesta:

Kommenttinne uusien psykoaktiivisten aineiden aineryhmäkohtaisesta luokittelusta:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa hallituksen esitystä, jossa huumausainelain 3 § 9 b kohtaa muutetaan. Nykyisellään lainsäädäntö ei pysy mukana dynaamisesti muuttuvilla muuntohuumemarkkinoilla. Lainsäädäntö laahaa perässä, mikä vaikeuttaa uusien, terveydelle vaarallisten muuntohuumeiden vastaista työtä. Näemme kannatettavana, että tällä hetkellä kuluttajamarkkinoilta kiellettyjen yksittäisten psykoaktiivisten aineiden (KKP) lisäksi huumausainelakiin sekä valtioneuvoston asetukseen lisätään hallituksen esityksen mukainen aineryhmäkohtainen lista, josta ilmenee kiellettyjen aineryhmien kemiallinen perusrakenne. Listan perusteella uusia, vain hieman muokattuja tiettyihin aineryhmiin kuuluvia kuluttajamarkkinoilta kiellettyjä psykoaktiivisia aineita saadaan nopeammin kiellettyä ja siten nopeammin pois laillisilta kuluttajamarkkinoilta. Tämä voi ainakin osalla muuntohuumeita käyttävillä ja kokeilevilla vähentää laittomien muuntohuumeiden käyttöä ja kokeilua.

Kommenttinne muista kuluttajamarkkinoilta kiellettyjen psykoaktiivisten aineiden valvonnan muutoksista (huumausainelain 23 b ja 33 a §):

Hyvinvointialue kannattaa huumausainelain 23 b muuttamista. Muutos tulee helpottamaan kansallisten viranomaislaboratorioiden KKP-aineiden keskinäistä vertailua ja tietovaihtoa. Näin eri viranomaisilla on ajantasainen tieto KKP-tilanteesta Suomessa, ja viranomaiset pystyvät

reagoimaan nopeasti muuttuviin tilanteisiin paremmin. Pidämme tärkeänä, että ajantasainen tieto uusista KKP-aineista ja niiden ilmenemismuodoista välittyy viranomaisyhteistyön ohella tarkoituksenmukaisesti myös sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, jotta palveluissa voidaan tunnistaa nousevia riskejä ja kohdentaa neuvontaa sekä hoitoa oikea-aikaisesti.

Kannatamme huumausainelain 33 a yhdenmukaistamista. Näkemyksemme mukaan viranomaisvalvonta on selkeämpää, kun KKP-aineiden maahantuonnin ja varastoinnin kirjanpitoaika tutkimustoiminnassa ja teollisessa elinkeinotoiminnassa on sama, mikä koskee huumausaineita eli kuusi vuotta. Viranomaisten on helpompi valvoa kirjanpitoa molempien osalta, kun säilytysaika yhdenmukaistetaan kuuteen vuoteen. Tämä helpottaa myös tutkimuslaitosten ja teollisen elinkeinotoiminnan kirjanpitoa näiden aineiden osalta.

Kommenttinne kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen mahdollistamisesta:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa hallituksen esitystä. Nopeasti muuttuvissa turvallisuustilanteissa, kriiseissä ja muissa poikkeustilanteissa on ensiarvoista, etteivät elintärkeät lääkkeet jää saamatta apua pyytäneeltä maalta Suomen kankean tuonti- ja vientilupaprotokollan vuoksi. Kannatamme siis tuonti- ja vientiluvan poistoa THL:ltä ja humanitaariselta avustustoimintaa harjoittavalta järjestöltä.

Kommenttinne huumausainelääkkeen määritelmän muuttamisesta:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 3 §:n muuttamista, koska se selkeyttäisi nykykäytäntöä, joka ei nykytilassa tue joidenkin potilaiden tarvitsemaa lääketieteellistä hoitoa. Suomessa huumausainelääkkeen määritelmän ristiriitaisuus koskee tällä hetkellä kolmea ainetta: pregabaliini, remimatsolaami ja tsuranoloni.

Huumausainelääkkeitä koskevassa ehdotuksessa sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain määritelmää huumausainelääkkeestä muutettaisiin niin, etteivät kaikki kansallisesti huumausaineiksi luokiteltua ainetta sisältävät lääkevalmisteet olisi määritelmän perusteella enää oletusarvoisesti huumausainelääkkeitä. Muutetussa määritelmässä huomioitaisiin se, että huumausaineeksi luokiteltu lääkeaine saattaa rinnastua farmakologisilta ominaisuuksiltaan psykotrooppisia aineita koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen listassa IV mainittuihin aineisiin, joita valvotaan huumausainelääkkeen sijaan pääasiassa keskushermostoon vaikuttavina lääkkeinä (pkv-lääke). Muutoksella huumausaineen määritelmää selkeytettäisiin ja johdonmukaistettaisiin suhteessa vakiintuneeseen valvontakäytäntöön. Muutos toteutettaisiin, koska nykyinen 3 §:n 9 kohdan määritelmä määrittelee kaikki kansallisesti huumausaineiksi luokiteltuja aineita sisältävät lääkkeet huumelääkkeiksi huolimatta lääkkeen farmakologisista ominaisuuksista. Määritelmä ei huomioi sitä, että huumausaineiksi luokiteltua ainetta sisältävä lääkevalmiste voi olla farmakologisten ominaisuuksiensa, lääketieteellisen käyttönsä ja väärinkäyttöpotentiaalinsa perusteella sellainen, että sitä tulisi huumausainelääkkeen sijaan valvoa pkv-lääkkeenä.

Esityksen vaikutukset:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa hallituksen esitystä. Näin voidaan reagoida nopeammin muuntohuumemarkkinoiden dynaamiseen kehitystyöhön, selkeyttää ja yksinkertaistaa viranomaisyhteistyötä, sekä tukea tutkimus- ja elinkeinotoimintaa selkeämmällä ohjeistuksella. Pystytään todennäköisesti reagoimaan nopeammin uusiin muuntohuumeisiin, kun lisätään kuluttajamarkkinoilta kiellettyjen psykoaktiivisten aineiden asetukseen KKP-aineille aineryhmäkohtainen luokittelu. Hyvinvointialue näkee kuitenkin hyvänä, että edelleen yksittäisiä aineita voidaan lisätä KKP-aineiden listalle.

Hyvinvointialue painottaa, että hallituksen esitys on vain yksi keino, jolla KKP-aineiden ja huumausaineiden saatavuutta ja markkinoita voidaan mahdollisesti hillitä. Tarvitaan edelleen

sellaista lainsäädäntöä, sosiaaliturvaa sekä yhteiskunnallisia ja yhteisöllisiä keinoja, jotka eivät kasvata tuloeroja, lisää eriarvoisuutta, työttömyyttä ja väliinputoamista eri ihmisryhmillä, sekä monitasoista ehkäisevää päihdetyötä sekä haittoja vähentävää työtä.

Muut hallituksen esitysluonnosta koskevat kommentit:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää hyvänä ratkaisuna, että KKP-aineiden hallussapito ja käyttö ei ole rangaistavaa. Tämä voi edesauttaa päihdehaittoja kokevien henkilöiden päihdehoitoon hakeutumista, kun heidän ei tarvitse pelätä rikosoikeudellisia sanktioita päihteiden käytön vuoksi.